

Strasbourg, 26.11.2024
COM(2024) 705 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKI
CENTRALNI BANKI**

Evropski semester 2025: novi okvir ekonomskega upravljanja je zaživel

Z današnjim svežnjem se začne prvi cikel izvajanja novega okvira ekonomskega upravljanja, ki je začel veljati 30. aprila 2024¹ ter je najbolj ambiciozna in celovita reforma pravil ekonomskega upravljanja EU po koncu gospodarske in finančne krize. Glavna cilja novega okvira sta okrepiti vzdržnost dolga držav članic ter spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah z reformami, ki povečujejo rast, in prednostnimi naložbami. Okvir pomaga EU, da postane konkurenčnejša in bolje pripravljena na prihodnje izzive, saj podpira napredek v smeri zelenega, digitalnega, vključujočega in odpornega gospodarstva. Danes objavljeni dokumenti so pomemben mejnik pri izvajanju tega novega okvira. Ko jih bo potrdil Svet, bodo zagotavljali skladno podlago v politikah, na katero se bodo lahko države članice oprle pri izvajanju ekonomskih in fiskalnih politik v prihodnjih letih.

Novi okvir ekonomskega upravljanja bo pomagal zagotoviti učinkovito usklajevanje ekonomskih politik in večstranski proračunski nadzor. Omogoča visoko stopnjo skladnosti politik, njegovo jedro pa tvorita fiskalna vzdržnost in trajnostna gospodarska rast. Zagotavlja veliko tesnejše povezovanje med fiskalno strategijo držav članic ter reformami in naložbami, ki so potrebne, da se podpre trajnostna in vključujoča rast v skladu z evropskimi prednostnimi nalogami.

Reforme in naložbe so ključne za soočanje z novimi in obstoječimi izzivi ter za zagotovitev verodostojnega zmanjševanja dolga. Med prednostnimi nalogami EU so uresničevanje zelenega in digitalnega prehoda, krepitev gospodarske in socialne odpornosti, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, povečanje produktivnosti in konkurenčnosti ter okrepitev varnostne sposobnosti Evrope. Novi okvir olajšuje izvajanje potrebnih reform in naložb na teh področjih v državah članicah in jih k temu spodbuja. V ta namen so države članice določile, kako bodo izvajale reforme in naložbe v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, in na skupne prednostne naloge Unije². Natančneje, države članice lahko izkoristijo možnost postopnejše fiskalne prilagoditvene poti, če so njihovi načrti podprti s sklopom naložbenih in reformnih zavez, ki prispevajo k trajnostni in vključujoči rasti ter odpornosti, podpirajo fiskalno vzdržnost in obravnavajo skupne prednostne naloge Unije.

Fiskalne cilje bi bilo treba diferencirati in jih uskladiti z vidiki fiskalne vzdržnosti držav članic. Novi skupni okvir EU omogoča razlikovanje med državami članicami glede na njihove posamezne fiskalne razmere ob upoštevanju vidikov fiskalne vzdržnosti vsake posamezne države. Tak nadzorni okvir na podlagi tveganja bo omogočil verodostojno in postopno zmanjševanje javnega dolga, kjer je to potrebno, in zagotovil znižanje ali ohranitev proračunskega primanjkljaja pod referenčno vrednostjo 3 % BDP iz Pogodbe na pregleden način, s čimer se bo zagotovila enaka obravnava vseh držav članic.

Okvir bo s srednjeročno usmerjenostjo spodbujal skladnost, državam članicam dovoljeval več manevrskega prostora pri oblikovanju ciljev politike ter spodbujal

---

¹ Osrednji elementi prenovljenega okvira ekonomskega upravljanja so Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru skupaj s spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo Sveta 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic.

² Skupne prednostne naloge, opredeljene v Uredbi, so: (i) pravičen zeleni in digitalni prehod, vključno s podnebnimi cilji; (ii) socialna in gospodarska odpornost, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic; (iii) energetska varnost ter (iv) po potrebi krepitev obrambnih zmogljivosti.

okrepljeno izvrševanje. Srednjeročni fiskalno-strukturni načrti (v nadaljnjem besedilu: srednjeročni načrti), ki jih je Komisija danes ocenila, so v jedru novega okvira. V njih so določeni fiskalni cilji držav članic ter reforme in naložbe za obravnavanje skupnih prednostnih nalog EU, pa tudi specifičnih priporočil za države. Okvir tako črpa spoznanja iz pristopa mehanizma za okrevanje in odpornost k usklajevanju politik, ki temelji na zavezah, ob močnem nacionalnem prevzemanju odgovornosti za oblikovanje politik in rezultate, in sicer na podlagi zahtev novega okvira in vnaprejšnjih navodil Komisije za države članice. Tako kot mehanizem za okrevanje in odpornost tudi novi okvir spodbuja pozitivno interakcijo med reformami in naložbami. Novi okvir združuje večje prevzemanje odgovornosti z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem fiskalnih pravil EU.

Trenutno izboljšanje gospodarskih razmer ter črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev EU zagotavljata spodbudno okolje za povečanje potenciala EU za trajnostno in vključujočo rast, podporo naložbam in reševanje izzivov v zvezi s fiskalno vzdržnostjo. Evropsko gospodarstvo se je izkazalo za odporno in ponovno pridobiva zagon, medtem ko gibanje javnega dolga in primanjkljaja narekuje močnejše osredotočanje na fiskalno vzdržnost. Po dolgotrajni in širše osnovani stagnaciji je gospodarstvo EU v letu 2024 ponovno začelo rasti in doseglo trdne rezultate na trgu dela, inflacijski pritisk pa se je še zmanjšal. Kljub povečani negotovosti se zdi, da so izpolnjeni pogoji za rahlo pospešitev domačega povpraševanja. Gospodarska rast v EU naj bi se v letu 2025 povečala na 1,5 %, saj se bo potrošnja okrepila, naložbe pa naj bi se po zmanjšanju v letu 2024 ponovno povečale, v letu 2026 pa naj bi sledilo povečanje za še 1,8 %. Črpanje sredstev EU (zlasti sredstev v okviru instrumenta NextGenerationEU (mehanizem za okrevanje in odpornost) in kohezijske politike) naj bi se v letih 2025 in 2026 pospešilo in dodatno podprlo naložbe držav članic. Poleg tega so države članice v svojih srednjeročnih načrtih določile, da bodo v obdobju, ki ga zajema načrt, raven naložb ohranile ali jo povečale. To bolj pozitivno ozadje bo olajšalo sprejetje potrebnih ukrepov za reševanje izzivov v zvezi s fiskalno vzdržnostjo v državah članicah z visokimi primanjkljaji in/ali dolgovi, kot je določeno v novem okviru. Nekoliko restriktivna fiskalna naravnost euroobmočja, napovedana za leto 2025, je povezana s povečanjem naložb, kar kaže, da je novi fiskalni okvir učinkovit pri zagotavljanju, da je prilagoditev postopna in ne gre na račun naložb.

To sporočilo je razdeljeno na štiri oddelke. V oddelku I je predstavljen cilj celovitega fiskalnega svežnja za fiskalno vzdržnost in gospodarsko rast. Oddelek II vsebuje pregled ocene srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov držav članic. V oddelku III so pojasnjeni koraki letošnjega jesenskega postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Zajema predlagana priporočila na podlagi člena 126(7) PDEU za države članice v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem in sklep zadnjega poročila na podlagi člena 126(3) v zvezi z dvema državama članicama. Oddelek IV vsebuje pregled in oceno letošnjih osnutkov proračunskih načrtov ter oceno fiskalne naravnosti euroobmočja in kombinacije politik v euroobmočju. V prilogah so navedene dodatne podrobnosti o vsakem od teh oddelkov.

I. CELOVIT FISKALNI SVEŽENJ ZA FISKALNO VZDRŽNOST IN GOSPODARSKO RAST

Sveženj vsebuje ocene srednjeročnih načrtov in osnutkov proračunskih načrtov za leto 2025 ter oceno izvajanja postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Danes objavljeni dokumenti, ki odražajo te procese, vključujejo (i) priporočila Komisije za priporočila Sveta o srednjeročnih načrtih 21 držav članic, (ii) priporočila Komisije za priporočila Sveta na podlagi člena 126(7) za osem držav članic za odpravo čezmernega primanjkljaja in (iii) poročilo Komisije na podlagi člena 126(3) PDEU za dve državi članici, v katerem se ocenjuje izpolnjevanje merila glede primanjkljaja v višini 3 % BDP, ter (iv) mnenja Komisije o osnutkih proračunskih načrtov 17 držav članic euroobmočja (glej Prilogo I).

Čeprav so ti postopki pravno ločeni, so po vsebini neločljivo povezani med seboj. V srednjeročnem načrtu so določene fiskalna pot posamezne države članice (opredeljena glede na stopnje rasti očiščenih odhodkov) ter praviloma prednostne reforme in naložbe za naslednja štiri leta³. Za države članice euroobmočja so v osnutkih proračunskih načrtov opisani predlogi letnih proračunov, ki so jih predlagale nacionalne vlade, tj. posebni ukrepi na strani odhodkov in prihodkov za izvajanje fiskalne poti, določene v srednjeročnem načrtu za naslednje leto. Nazadnje je v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem določena pot za odpravo čezmernega primanjkljaja države članice, če ta obstaja.

Glede na te medsebojne povezave je Komisija uskladila časovni okvir teh procesov in izvedla celovito oceno, da bi zagotovila dosleden fiskalni nadzor. Ko je Komisija spomladi predložila predloge sklepov Sveta na podlagi člena 126(6) PDEU o obstoju čezmernega primanjkljaja za sedem držav članic, je svoja priporočila za priporočila Sveta na podlagi člena 126(7) PDEU izjemoma preložila na obdobje po predložitvi in oceni srednjeročnih načrtov⁴. Tako je omogočila, da bo korektivna pot v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, če bo srednjeročni načrt ocenjen pozitivno, odražala pot gibanja očiščenih odhodkov iz srednjeročnega načrta. Poleg tega je bil čas priprave ocene prvih srednjeročnih načrtov usklajen s postopkom predložitve osnutkov proračunskih načrtov, tako da je bilo slednje mogoče oceniti glede na fiskalno pot za leto 2025, vključeno v srednjeročne načrte⁵. Osnutki proračunskih načrtov tako lahko predstavljajo prve korake k izvajanju srednjeročnih načrtov, z opredeljenimi konkretnimi ukrepi politike za prvo leto (2025). V prihodnje bo izpolnjevanje zahtev v okviru vseh treh procesov ocenjeno izključno na podlagi rasti očiščenih odhodkov, tj. enotnega operativnega kazalnika iz novega okvira, ki bo zagotavljal doslednost in preglednost.

---

³ Točno trajanje načrta je odvisno od trajanja nacionalnih zakonodajnih postopkov. V vsakem primeru naj obdobje fiskalne prilagoditve ne bi trajalo dlje kot štiri leta (razen če se prilagoditveno obdobje podaljša).

⁴ Enak pristop je bil uporabljen za Romunijo, za katero je bilo v skladu s sklepom Sveta iz julija, v katerem je bilo ugotovljeno, da učinkoviti ukrepi niso bili sprejeti, potrebno revidirano priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU.

⁵ Države članice so morale predložiti svoje srednjeročne načrte do 20. septembra, čeprav je Komisija soglašala, da bodo predložitve do 15. oktobra sprejemljive, in sicer za uskladitev s predložitvijo osnutkov proračunskih načrtov.

II. PREGLED SREDNJEROČNIH NAČRTOV

Komisija je ocenila 21 od 22 predloženih srednjeročnih načrtov in zanje predlagala priporočila Sveta. Komisija po opravljenih konstruktivnih tehničnih dialogih z državami članicami meni, da srednjeročni načrti Hrvaške, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francije, Grčije, Irske, Italije, Latvije, Luksemburga, Malte, Poljske, Portugalske, Romunije, Slovaške, Slovenije, Španije in Švedske izpolnjujejo zahteve iz Uredbe 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru (v nadaljnjem besedilu: Uredba) ter določajo verodostojno fiskalno pot za zagotovitev srednjeročne fiskalne vzdržnosti. Komisija v primeru Nizozemske predlaga, da se potrdi pot gibanja očiščenih odhodkov v skladu s tehničnimi informacijami, ki jih je predložila junija, medtem ko za vse druge države članice predlaga potrditev fiskalne poti, določene v posameznih srednjeročnih načrtih. Načrt Madžarske je bil predložen 4. novembra 2024 in njegovo ocenjevanje v šesttedenskem roku iz Uredbe še poteka. Predložitev načrtov Avstrije, Belgije, Bolgarije, Nemčije in Litve je bila odložena zaradi splošnih volitev in oblikovanja novih vlad.

Za pet od 21 srednjeročnih načrtov, ki jih je Komisija ocenila, se priporočeno obdobje fiskalne prilagoditve podaljša s štirih na sedem let (Finska, Francija, Italija, Romunija in Španija). Podaljšanje prilagoditvenega obdobja za teh pet držav članic je podprto s sklopom naložbenih in reformnih zavez, ki prispevajo k trajnostni in vključujoči rasti ter odpornosti, podpirajo fiskalno vzdržnost in obravnavajo glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za države, ter uresničujejo skupne prednostne naloge Unije. Države članice so v skladu z Uredbo podaljšanje prilagoditvenega obdobja podprle z ustreznimi ukrepi, vključenimi v njihove načrte za okrevanje in odpornost, ki so jih kombinirale z ukrepi iz načrta za okrevanje in odpornost, vendar z dodatnimi specifikacijami, pa tudi z dodatnimi ukrepi. Romunija je na primer v načrt vključila pokojninsko reformo in reformo posebnih pokojninskih sistemov, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost. Francoski načrt vključuje naložbeni program za podporo preobrazbi strateških sektorjev, ki dopolnjuje in nadgrajuje zaveze, sprejete v okviru francoskega načrta za okrevanje in odpornost. Države članice bodo v okviru svojih srednjeročnih načrtov sprejele tudi številne nove ukrepe. To na primer vključuje celovito reformo socialne varnosti na Finskem, ukrepe za poenostavitev davčnega sistema v Italiji ter reformo sistema delovnih vizumov in vizumov za iskanje zaposlitve v Španiji.

Države članice so v svojih srednjeročnih načrtih določile, da bodo v obdobju, ki ga zajema načrt, raven naložb ohranile ali jo povečale. V skladu z osredotočenostjo novega okvira na naložbe in reforme za srednje- in dolgoročno trajnostno in vključujočo rast namerava večina držav članic do leta 2028 povečati ravni nacionalno financiranih naložb. To vključuje države članice, ki so zaprosile za podaljšanje obdobja fiskalne prilagoditve in so se zavezale, da bodo vsaj ohranile srednjeročno raven nacionalno financiranih javnih naložb iz obdobja pred pripravo načrta, kot zahteva Uredba⁶.

Vse države članice so v načrtih poročale o nameranih politikah glede reform in naložb, s katerimi se obravnavajo izzivi, ugotovljeni v okviru evropskega semestra, ter skupne

---

⁶ V okviru prehodnih določb iz člena 36 Uredbe (EU) 2024/1263 morajo te države članice ohraniti tudi svoje ravni nacionalno financiranih naložb, ki so bile v povprečju realizirane v obdobju, ki ga zajema načrt za okrevanje in odpornost (odstavek d).

prednostne naloge EU. Države članice v svojih načrtih pojasnjujejo, kako bodo zagotovile uresničevanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, in zlasti v specifičnih priporočilih za države. Države članice morajo poleg tega poročati o tem, kako bodo obravnavale skupne prednostne naloge EU, ki zajemajo pravičen zeleni in digitalni prehod, socialno in gospodarsko odpornost, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, energetska varnost in po potrebi krepitev obrambnih zmogljivosti. Države članice so v načrte vključile obsežen program reform in naložb, ki zajema področja politike, povezana s skupnimi prednostnimi nalogami EU, in, če je ustrezno, izzive, ugotovljene v specifičnih priporočilih za države, ki jih je nanje naslovil Svet. Pri ukrepih za obravnavanje pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, na primer s podpiranjem energijsko učinkovite prenove stavb in naložb v energetska infrastrukturo, je treba upoštevati tudi nacionalne energetske in podnebne načrte. Primeri ukrepov, sprejetih v načrtih za podporo socialni in gospodarski odpornosti, vključujejo reforme socialne zaščite ali pokojninskega sistema, ukrepe za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti zdravstva ali za podporo spretnostim in vseživljenjskemu učenju ter ukrepe za izboljšanje razpoložljivosti nege in varstva otrok. Več držav članic je v načrte vključilo tudi ukrepe za okrepitev neodvisnosti in učinkovitosti pravosodnega sistema in okvirov upravljanja. Načrti vključujejo zaveze za reforme in tudi naložbe, ki bodo prispevale k premostitvi potreb po naložbah, povezanih s skupnimi prednostnimi nalogami EU, tudi v zvezi z izgradnjo obrambnih zmogljivosti. Komisija je analizirala načrtovane reforme in naložbe držav članic. Ocena izvajanja reform in naložb bo opravljena spomladi, z začetkom že leta 2025, in sicer v okviru pomladanskega svežnja evropskega semestra, potem ko bodo države članice predložile prva letna poročila o napredku.

Izvajanje srednjeročnih načrtov v državah članicah se bo ocenjevalo spomladi 2025, nato pa spomladi in jeseni v naslednjih krogih ekonomskega usklajevanja in fiskalnega nadzora. Prva ocena v okviru pomladanskega svežnja semestra se bo opirala na letna poročila o napredku, ki jih bodo države članice predložile spomladi 2025. Ta poročila bodo Komisiji omogočila, da oceni izvajanje fiskalne poti, napredek pri izvajanju reform in naložb, h katerim so se države članice zavezale v srednjeročnih načrtih, ter izvajanje specifičnih priporočil za države spomladi. Države članice, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, bodo morale poročati tudi o ukrepih, sprejetih v skladu s priporočilom na podlagi člena 126(7) PDEU.

III. POSTOPKI V ZVEZI S ČEZMERNIM PRIMANJKLJAJEM

Jesenski sveženj zajema osem priporočil Svetu, naj določi fiskalno pot za odpravo čezmernega primanjkljaja za države članice v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Med njimi je sedem držav članic, za katere se je julija 2024 začel postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem (Belgija, Francija, Italija, Madžarska, Malta, Poljska in Slovaška), ter Romunija, ki je v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem od leta 2020. Ko Komisija Svetu priporoči, naj potrdi fiskalno pot iz srednjeročnega načrta, je korektivna pot v priporočilu v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem skladna s potjo gibanja očiščenih odhodkov iz srednjeročnega načrta. Če takega priporočila ni, kot v primeru Belgije in Madžarske, korektivna pot v priporočilu v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem temelji na štiriletni referenčni smeri Komisije, posodobljeni na podlagi najnovejših podatkov. Komisija je pripravljena priporočiti revidirano priporočilo po pozitivni oceni in potrditvi srednjeročnih načrtov teh držav članic s strani Sveta.

Za dve državi članici (Avstrijo in Finsko) je Komisija ocenila izpolnjevanje merila glede primanjkljaja, da bi odločila, ali je treba začeti postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Komisija bo ob upoštevanju poročila na podlagi člena 126(3) razmislila o predlogu za začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju, za Avstrijo. Avstrija je poročala o načrtovanem primanjkljaju nad referenčno vrednostjo 3 % BDP v letu 2024, napoved Komisije pa v letih 2025 in 2026 ob predpostavki nespremenjene politike ne predvideva zmanjšanja pod referenčno vrednost 3 % BDP⁷. Komisija bo zato proučila možnost, da Svetu predlaga ugotovitev obstoja čezmernega primanjkljaja v Avstriji. Avstrijski organi so izrazili namero o sprejetju potrebnih ukrepov za zmanjšanje primanjkljaja pod 3 % v letu 2025. Komisija je pripravljena oceniti nove ukrepe, takoj ko jih bo vlada uradno potrdila in ko bodo dovolj podrobno predstavljeni. V primeru Finske, ki je prav tako poročala o načrtovanem primanjkljaju nad 3 % BDP za leto 2024, Komisija ne namerava predlagati začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, saj naj primanjkljaj brez dodatnih ukrepov politike od leta 2025 dalje ne bi več presegal referenčne vrednosti. Komisija je poleg tega spomladi 2024 ponovno pregledala proračunski položaj tistih držav članic, ki jih zadeva poročilo na podlagi člena 126(3), vendar za katere Komisija ni priporočila začetka postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem (Češka, Estonija, Španija in Slovenija), ter ugotovila, da je spomladanska ocena še vedno veljavna.

IV. PREGLED OSNUTKOV PRORAČUNSKIH NAČRTOV IN FISKALNE NARAVNANOSTI EUROOBMOČJA

Komisija je ocenila proračunske politike držav članic euroobmočja za leto 2025 in proučila, ali predstavljajo ustrezne prve korake za izvajanje njihovih srednjeročnih načrtov. Komisija je objavila ločena mnenja, v katerih je ocenila 17 osnutkov proračunskih načrtov. Ocena osnutkov proračunskih načrtov je osredotočena na rast očiščenih odhodkov v obdobju 2024–2025, pri čemer se upošteva jesenska napoved Komisije 2024. Z operacionalizacijo kvalitativnih specifičnih fiskalnih priporočil za države za leto 2024 se v mnenjih oceni, ali so očiščeni odhodki v okviru zgornjih mej, določenih v srednjeročnih načrtih držav članic, če je tak načrt na voljo in se Svetu priporoči, da ga potrdi. V nasprotnem primeru se ocena nanaša na referenčno smer (za Nemčijo) ali tehnične informacije (za Nizozemsko), ki so bile državam članicam predložene 21. junija 2024, ali neposredno na specifično priporočilo za državo (za Litvo).

Na splošno se za osem držav članic euroobmočja šteje, da so skladne s fiskalnimi priporočili. Ocenjuje se, da so osnutki proračunskih načrtov Hrvaške, Cipra, Francije, Grčije, Italije, Latvije, Slovaške in Slovenije **skladni** s priporočili. Za osnutke proračunskih načrtov za Estonijo, Nemčijo, Finsko, Luksemburg, Malto in Portugalsko se ocenjuje, da **niso v celoti skladni** s priporočili. V skladu s projekcijami naj bi letna in/ali kumulativna rast očiščenih odhodkov v Estoniji in Nemčiji ter na Finskem in Irskem⁸ preseгла zadevno zgornjo mejo; za Luksemburg, Malto in Portugalsko naj izredni energetske podporni ukrepi ne bi bili postopno

⁷ Za Avstrijo v napovedi ni upoštevan proračun za leto 2025, saj je bila njegova predložitev odložena zaradi volilnega cikla v Avstriji.

⁸ Čeprav se pričakuje, da bo rast očiščenih odhodkov Irske tudi preseгла zgornjo mejo, ni prejela specifičnega fiskalnega priporočila za državo in mnenje Komisije ne vsebuje dokončne celovite ocene osnutka proračunskega načrta.

odpravljeni do zime 2024–2025, medtem ko naj bi bila rast očiščenih odhodkov znotraj zgornje meje. Za načrt Nizozemske se ocenjuje, da **ni skladen** s priporočilom, za načrt Litve pa se ocenjuje, da obstaja **tveganje neskladnosti**. V navedenih državah članicah bodo potrebni previdnost in morebitni ukrepi za zagotovitev, da bo izvrševanje proračuna skladno s specifičnimi priporočili za države in novim okvirom. Za države članice euroobmočja, ki niso predložile osnutka proračunskega načrta za leto 2025 (Avstrija, Belgija, Španija), Komisija na tej stopnji ne more oceniti, ali bodo njihove fiskalne politike v letu 2025 skladne s priporočili.

Ocena osnutkov proračunskih načrtov, ki jo je opravila Komisija, kaže na nekoliko restriktivno fiskalno naravnost v letu 2025, kar je ustrezno, v povezavi z nadaljevanjem rasti javnih naložb. Zato novi okvir izpolnjuje predpostavko, da se zaradi fiskalne konsolidacije ne sme zapostavljati naložb. Restrikcija fiskalne naravnosti v letu 2025 je posledica zmanjšanja očiščenih tekočih odhodkov, ki se delno izravna s povečanjem naložb. To sledi restriktivni naravnosti v letu 2024 po dolgem obdobju fiskalne ekspanzije, za katero je prav tako značilna visoka ali naraščajoča raven javnega dolga. Projicirana naravnost v letu 2025 bi podprla tudi prizadevanja denarne politike za zagotovitev vrnitve inflacije na ciljno raven.

Hkrati naj bi bila fiskalna naravnost v letu 2025 po državah članicah heterogena, kar odraža na tveganju temelječ pristop revidiranega okvira. Skladno s pristopom novega okvira države članice, ki se soočajo z večjimi fiskalnimi izzivi, načrtujejo večji fiskalni napor.

Javne naložbe naj bi se leta 2025 v skoraj vseh državah članicah ponovno povečale. Na splošno naj bi javne naložbe v euroobmočju dosegle 3,5 % potencialnega BDP v primerjavi s 3 % potencialnega BDP v letu 2019. To odraža že začeta prizadevanja držav članic za zaščito in povečanje naložb v času številnih kriz, ki so se zvrstile od leta 2019, in sicer na podlagi izkušenj, pridobljenih med finančno krizo, ko so se naložbe zmanjšale. Prispevki iz nacionalnih proračunov se med državami članicami razlikujejo, učinek mehanizma za okrevanje in odpornost ter skladov EU (vključno s skladi kohezijske politike) pa je znaten v več državah članicah.

PRILOGA I: PREGLED JESENSKEGA FISKALNEGA SVEŽNJA

Država	Predložitev osnutka proračunskega načrta in mnenje	Srednjeročni načrt			Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem	
		predložitev	podaljšanje prilagoditvenega obdobja	priporočilo za priporočilo Sveta o potrditvi načrta	priporočilo za priporočilo Sveta na podlagi člena 126(7)	poročilo na podlagi člena 126(3)
BE					X	
BG	n. r.					
CZ	n. r.	X		X		
DK	n. r.	X		X		
DE	X					
EE	X	X		X		
IE	X	X		X		
EL	X	X		X		
ES		X	X	X		
FR	X	X	X	X	X	
HR	X	X		X		
IT	X	X	X	X	X	
CY	X	X		X		
LV	X	X		X		
LT	X					
LU	X	X		X		
HU	n. r.	X			X	
MT	X	X		X	X	
NL	X	X		X		
AT						X
PL	n. r.	X		X	X	
PT	X	X		X		
RO	n. r.	X	X	X	X	
SI	X	X		X		
SK	X	X		X	X	
FI	X	X	X	X		X
SE	n. r.	X		X		

Opomba: Osnutke proračunskih načrtov morajo predložiti samo države članice euroobmočja.

PRILOGA II: SREDNJEROČNI FISKALNO-STRUKTURNI NAČRTI

(i) Novi okvir in postopek

Izvajanje novega okvira ekonomskega upravljanja, katerega temelj so srednjeročni fiskalno-strukturni načrti držav članic, se je začelo spomladi 2024. Postopek za srednjeročne načrte je bil vzpostavljen z Uredbo 2024/1263⁹. Načrti bi morali zagotoviti tudi skladnost držav članic, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, s korektivnim delom (Uredba (ES) št. 1467/97). Prvi korak pri pripravi načrtov so bile tehnične izmenjave na zahtevo med državami članicami in Komisijo, ki so jim sledili tehnični dialogi z vsemi državami članicami, da bi se zagotovila skladnost njihovih načrtov z Uredbo.

Državam članicam z napovedanim javnofinančnim primanjkljajem nad 3 % BDP ali deležem javnega dolga v BDP nad 60 % BDP v letu 2024 so bile poslane referenčne smeri. Te so bile del predhodnih smernic, ki jih je Komisija državam članicam posredovala 21. junija 2024, pred tehničnimi dialogi, in ki so vključevale tudi zahteve po informacijah za načrte in letna poročila o napredku. Referenčna smer določa najvišjo stopnjo rasti očiščenih odhodkov za posamezno državo v skladu z zahtevami novega okvira. Zagotoviti bi morala, da se do konca prilagoditvenega obdobja dolg sektorja država verjetno zmanjšuje ali ostane na preudarni ravni ter da se primanjkljaj sektorja država zmanjša pod 3 % BDP in ohrani pod to vrednostjo v skladu s členi 6, 7 in 8 Uredbe. Referenčno smer je prejelo devet držav članic (glej tabelo 2), drugim državam članicam pa so bile na njihovo zahtevo poslane tehnične informacije. Tehnične informacije kažejo minimalno raven primarnega strukturnega salda, ki bi bila potrebna do izteka načrta posamezne države članice, da bi se zagotovilo, da bosta njeni ravni dolga in primanjkljaja srednjeročno še naprej skladni s fiskalnimi pravili¹⁰.

Komisija je v sedmih mesecih po začetku veljavnosti novega okvira sprejela 21 priporočil za priporočila Sveta o srednjeročnih načrtih. Priporočila Komisije za priporočila Sveta vsebujejo tudi podrobno oceno srednjeročnih načrtov. Na podlagi te ocene Komisija Svetu priporoča, naj sprejme priporočilo o potrditvi fiskalnih zahtev 20 navedenih načrtov, saj so v skladu z zahtevami novega fiskalnega okvira. To na splošno ponazarja koristnost postopka tehničnega dialoga. To hitro izvajanje omogoča, da se lahko opravi visokokakovostni fiskalni nadzor za leto 2025.

Države članice se pri predložitvi srednjeročnih načrtov držijo dogovorjenih rokov. Srednjeročni načrti so bili predloženi postopoma, dva (za Dansko in Malto) pa sta bila predložena do roka 20. septembra 2024. Večina držav članic se je s Komisijo dogovorila za predložitev okoli 15. oktobra 2024, da bi se srednjeročni načrti predložili skupaj z osnutki proračunskih načrtov za države članice euroobmočja. S to preložitvijo so imele države članice dovolj časa za spoštovanje domačih postopkov, ki jih je bilo treba prilagoditi novemu procesu, in za uskladitev z osnutki proračunskih načrtov.

---

⁹ V skladu s prehodnimi določbami Uredbe se časovni okvir za prvi sklop načrtov razlikuje od časovnega okvira za stanje po ustalitvi postopka, v katerem bi morale države članice predložiti načrte do 30. aprila v letu pred iztekom tekočega načrta.

¹⁰ Od držav članic, ki so upravičene do tehničnih informacij, bi jih moralo šest še vedno prilagoditi svoj fiskalni položaj, da bi zagotovile, da njihov primanjkljaj in dolg srednjeročno ostaneta pod referenčnimi vrednostmi iz Pogodbe.

Države članice so poročale o posvetovanjih, opravljenih v povezavi z njihovimi srednjeročnimi načrti. Odločno so bile pozvane, naj se o svojih srednjeročnih načrtih posvetujejo s socialnimi partnerji, regionalnimi organi, organizacijami civilne družbe in drugimi ustreznimi nacionalnimi deležniki. Poleg tega je za večjo verodostojnost političnih zavez v načrtih pomembno, da so v pripravo načrtov vključeni nacionalni parlamenti. Vendar glede na časovne omejitve letošnjega postopka in potrebo po preprečevanju vrzeli v fiskalnem nadzoru to ni bila zahteva za prvi krog načrtov, bo pa tako za vse prihodnje načrte. Različne države članice so različno in neenakomerno pristopale k posvetovanju z nacionalnimi deležniki. Številne so se posvetovale z nacionalnimi parlamenti in socialnimi partnerji. Nacionalne neodvisne fiskalne institucije so bile vključene v postopek priprave načrtov v dveh tretjinah držav članic, čeprav v različnem obsegu. Stalni dialog z nacionalnimi deležniki in vključitev nacionalnih parlamentov bi bila pomembna pri izvajanju načrtov, da bi se povečala njihova učinkovitost.

Pet srednjeročnih načrtov bo predloženih pozneje, zato njihova ocena ni vključena v ta jesenski sveženj. Predložitev načrtov Avstrije, Belgije, Bolgarije, Nemčije in Litve je bila odložena zaradi splošnih volitev in oblikovanja novih vlad. Nove vlade bi morale svoje načrte predložiti čim prej po nastopu mandata, Komisija pa bo nato objavila svojo oceno.

Komisija je ocenila, ali poti rasti očiščenih odhodkov, ki so jih določile države članice in ki bodo tudi edini kazalnik, na podlagi katerega se bo presojala skladnost v prihodnosti, zagotavljajo srednjeročno fiskalno vzdržnost. Komisija je za vsak načrt proučila, ali pot gibanja očiščenih odhodkov iz načrta izpolnjuje zahteve Uredbe, tj. ali se začne dolg sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter ali se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša in ohranja pod 3 % BDP. Komisija je ocenila tudi, ali so poti gibanja očiščenih odhodkov skladne z zaščitnim ukrepom za vzdržnost dolga in zaščitnim ukrepom za odpornost na primanjkljaj iz Uredbe, kadar je to ustrezno, za države članice v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem pa skladnost z merilom glede primanjkljaja ter potrebo, da se prepreči zamik prilagoditve proti koncu obdobja. Skladnost se bo v obdobju srednjeročnih načrtov ocenjevala izključno na podlagi poti rasti očiščenih odhodkov, kar bo zagotovilo preglednost in olajšalo makroekonomsko stabilizacijo¹¹. Za države članice, ki so zaprosile za podaljšanje prilagoditvenega obdobja na podlagi zaveze sklopu reform in naložb, je Komisija ocenila, ali so merila za tako podaljšanje izpolnjena. Za vse države članice je Komisija analizirala namere držav članic v zvezi z reformami in naložbami v odziv na izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, ter skupne prednostne naloge EU.

(ii) Zaveze iz srednjeročnih načrtov in ocena Komisije

Komisija ugotavlja, da je v 20 od 21 ocenjenih srednjeročnih načrtov določena verodostojna fiskalna pot. Za vse države članice je ugotovila, da izpolnjujejo zahteve Uredbe glede poti gibanja očiščenih odhodkov, razen Nizozemske, katere predlagana rast očiščenih odhodkov naj bi srednjeročno privedla do kršitve referenčnih vrednosti iz Pogodbe. Glede na

---

¹¹ Delovanje avtomatskih stabilizatorjev in druga nihanja odhodkov, ki niso pod neposrednim nadzorom države, ne vplivajo na kazalnik očiščenih odhodkov, kar zagotavlja manevrski prostor za proticiklično makroekonomsko stabilizacijo.

izjavo Nizozemske v njenem načrtu, da se odpoveduje pravici do predložitve revidiranega načrta, Komisija predlaga, naj Svet namesto tega državi priporoči pot gibanja očiščenih odhodkov v skladu s tehničnimi informacijami, ki jih je Komisija posredovala Nizozemski. Komisija za ostale države članice predlaga, naj Svet priporoči pot gibanja očiščenih odhodkov, ki so jih države članice vključile v svoje načrte. V preglednici 2 je prikazana rast očiščenih odhodkov, ki jo države članice načrtujejo v obdobju, ki ga zajema srednjeročni načrt.

Komisija je pot rasti očiščenih odhodkov iz načrtov ocenila glede na zahteve iz Uredbe. Kar zadeva osnovne predpostavke, ocena sloni na dveh glavnih elementih. Prvič, če so države članice v svojem načrtu uporabile makroekonomske in fiskalne predpostavke, ki odstopajo od predhodnih smernic, je Komisija ocenila, ali je odstopanje pregledno pojasnjeno in ustrezno utemeljeno ter temelji na trdnih gospodarskih argumentih na podlagi podatkov. Drugič, Komisija je ocenila, ali ta odstopanja v predpostavkah, obravnavana ločeno in skupaj, vplivajo na povprečno rast očiščenih odhodkov, h kateri se je država članica zavezala v prilagoditvenem obdobju. Na splošno je Komisija ugotovila, da kadar je pot gibanja očiščenih odhodkov v načrtu višja kot v predhodnih smernicah, to podpirajo ustrezno utemeljena odstopanja v predpostavkah.

Za pet držav članic se priporočno obdobje fiskalne prilagoditve podaljša na sedem let na podlagi njihove zavezanosti ustreznemu sklopu naložb in reform. V vseh petih primerih (Finska, Francija, Italija, Romunija in Španija) je bilo ocenjeno, da sklop reform in naložb izpolnjuje pogoje Uredbe za podaljšanje. Ugotovljeno je bilo, da zaveze glede reform in naložb trajnostno izboljšujejo potencial za rast in odpornost ter podpirajo fiskalno vzdržnost. Obravnavajo skupne prednostne naloge Unije in ustrezna specifična priporočila za države ter zagotavljajo, da se raven nacionalno financiranih javnih naložb v celotnem obdobju, ki ga zajema načrt, vsaj ohrani. Prav tako so skladne z zavezami iz načrtov za okrevanje in odpornost ter partnerskega sporazuma, dogovorjenega v večletnem finančnem okviru, in jih, kadar je mogoče, dopolnjujejo. Vsaka od zavez glede reform in naložb je pripravljena dovolj podrobno, predvidena na začetku obdobja, časovno omejena in preverljiva. Vseh pet držav članic je vključilo ukrepe iz načrtov za okrevanje in odpornost, ki podpirajo podaljšanje ter so namenjeni izboljšanju fiskalne vzdržnosti in povečanju potenciala rasti njihovih gospodarstev. V številnih primerih so se države članice zavezale, da bodo v celotnem obdobju, ki ga zajema načrt, nadaljevale ali povečale prizadevanja za reforme v zvezi s temi ukrepi. Primeri ukrepov, ki so del načrtov za okrevanje in odpornost ali temeljijo na obstoječih ukrepih iz načrta za okrevanje in odpornost, vključujejo reforme sistema javnofinančnih odhodkov, pokojninskega sistema, davčnega sistema, civilnega pravosodja, poslovnega okolja in trga dela ter naložbe, povezane s poklicnim usposabljanjem, zdravstvenim varstvom, raziskavami in razvojem ter digitalnim in zelenim prehodom. Zaveze glede reform in naložb, sprejete poleg zavez iz načrtov za okrevanje in odpornost, vključujejo na primer reforme socialnega varstva in zdravstva, pokojninsko in davčno reformo ter ukrepe za dostop podjetij do financiranja.

Preglednica 2: Pregled povprečne rasti očiščenih odhodkov v srednjeročnih načrtih

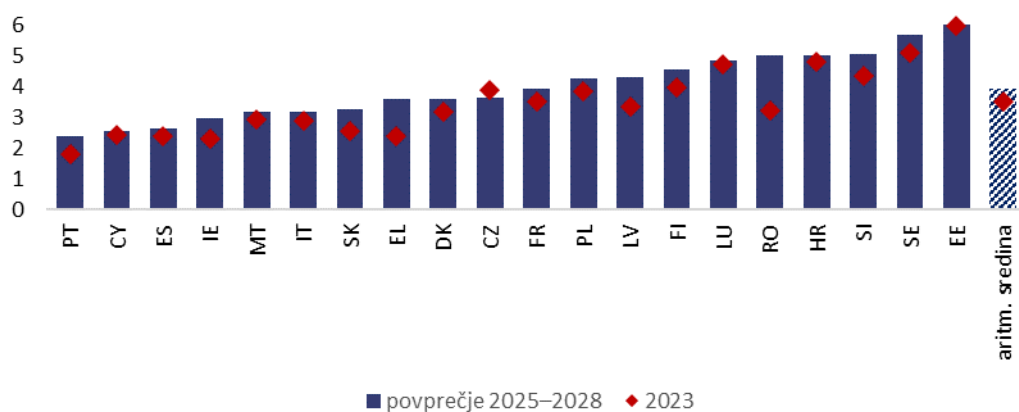
	Srednjeročni načrt	Predhodne smernice Komisije
--	--------------------	-----------------------------

	<i>povprečna rast očiščenih odhodkov v obdobju, ki ga zajema načrt</i>	<i>zadnje leto prilagoditvenega obdobja</i>	<i>povprečje v obdobju, ki ga zajema načrt</i>
CZ	3,1	2028	3,5
DK	4,4	2028	5,8
EE	4,7	2028	3,1
IE	5,3	2028	n. r.
EL	3,3	2028	3,1
ES	3,0	2031	2,8
FR	1,1	2031	1,6
IT	1,5	2031	1,5
HR	4,8	2028	4,0
CY	5,2	2028	4,9
LV	4,1	2028	3,7
LU	4,9	2028	n. r.
MT	5,9	2028	5,9
NL	4,2	2028	3,2
PL	4,5	2028	4,5
PT	3,6	2028	3,6
RO	4,4	2031	5,2
SI	4,5	2028	4,4
SK	2,0	2028	2,0
FI	2,4	2031	1,5
SE	4,4	2028	4,5

Opomba: Za države, ki niso prejele referenčne smeri, ker je njihov primanjkljaj sektorja država pod 3 % BDP in dolg sektorja država pod 60 % BDP, je prikazana implicitna rast očiščenih odhodkov na podlagi njihovih tehničnih informacij. Pri povprečju se za izhodišče uporablja leto 2025.

Vir: Srednjeročni načrti držav članic, referenčna smer Komisije / tehnične informacije Komisije, posredovane 21. junija 2024

Graf 1: Nacionalno financirane naložbe v letu 2023 v primerjavi s povprečjem v obdobju 2025–2028 (v % BDP)

Opomba: Nizozemska teh informacij ni sporočila. Uredba od držav članic, ki želijo podaljšati prilagoditveno obdobje, zahteva, da vsaj ohranijo raven nacionalno financiranih naložb v primerjavi s srednjeročno ravno pred začetkom izvajanja načrta.

Viri: Jesenske napovedi Evropske komisije 2024.

PRILOGA III: POSTOPKI V ZVEZI S ČEZMERNIM PRIMANJKLJAJEM

Jesenski sveženj vključuje priporočila o fiskalni poti za odpravo čezmernega primanjkljaja za osem držav članic, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem¹². Korektivna pot, vključena v priporočilo v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, je skladna s potjo gibanja očiščenih odhodkov, ki jo Komisija priporoči v postopku izvajanja srednjeročnih načrtov, če je načrt ocenjen pozitivno, pri čemer je eden od elementov skladnost z minimalno letno prilagoditvijo v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu¹³. Komisija za Belgijo in Madžarsko predlaga, da se jima kot korektivna pot priporoči referenčna smer, posodobljena na podlagi novejših podatkov, saj Belgija svojega srednjeročnega načrta še ni predložila, ocena madžarskega načrta pa še ni končana. Te poti bi bilo mogoče pregledati, ko bi Komisija načrte teh držav članic pozitivno ocenila in jih potrdil Svet. Romunija je v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem od leta 2020, Komisija pa po julijskem sklepu Sveta o pomanjkanju učinkovitih ukrepov na podlagi člena 126(8) predlaga revidirano priporočilo na podlagi člena 126(7) s korektivno potjo, ki prav tako temelji na srednjeročnem načrtu Romunije. Rok za odpravo čezmernega primanjkljaja se določi ob upoštevanju datuma popravka, navedenega v načrtu (če je na voljo), ki se navzkrižno preveri z jesensko napovedjo Evropske komisije 2024 in okvirom Komisije za srednjeročne projekcije javnega dolga.

Komisija je ocenila, ali v Avstriji in na Finskem obstaja čezmerni primanjkljaj. Avstrija in Finska sta v okviru jesenskega uradnega obvestila o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem poročali o načrtovanem primanjkljaju za leto 2024 nad referenčno vrednostjo 3 % BDP. Tako za Avstrijo kot za Finsko je bila za presežek primanjkljaja v letu 2024 podana ocena, da ni blizu referenčne vrednosti. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2024 naj bi javnofinančni primanjkljaj v Avstriji ob predpostavki nespremenjene politike v obdobju, ki ga zajema napoved, do leta 2026 presegele 3 % BDP, saj napoved Komisije ne upošteva proračuna za leto 2025, ker je bila njegova priprava zaradi avstrijskega volilnega cikla odložena. To ne velja za Finsko (kjer javnofinančni primanjkljaj v letih 2025 in 2026 verjetno ne bo presegele referenčne vrednosti). Zato se čezmerni primanjkljaj za Avstrijo ocenjuje, da ni začasen, za Finsko pa, da je začasen. Poleg tega so na načrtovani primanjkljaj, ki presega referenčno vrednost za Avstrijo in Finsko, vplivale neugodne makroekonomske razmere, zato je bil ocenjen kot izjemen. Analiza iz poročila na podlagi člena 126(3) za obe državi članici kaže, da merilo glede primanjkljaja ni izpolnjeno, še preden se upoštevajo pomembni dejavniki. Ker pa v nobeni od obeh držav članic ni izpolnjen dvojni pogoj, potreben za to, da Svet in Komisija v korakih, ki vodijo do odločitve o obstoju čezmernega primanjkljaja, upoštevata pomembne dejavnike, slednjih ni mogoče upoštevati. Komisija bo v skladu s svojo oceno iz poročila na podlagi člena 126(3) in ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, ustanovljenega na podlagi člena 126(4) PDEU, proučila, ali naj Svetu predlaga, da ugotovi obstoj čezmernega

---

¹² Glede na srednjeročne načrte v skladu z novim okvirom, ki vključujejo prednostne naloge držav članic na področju reform, priporočila državam članicam euroobmočja, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ne priporočajo predložitve programa ekonomskega partnerstva v skladu s členom 9 Uredbe (EU) št. 473/2013.

¹³ V skladu s prehodnimi določbami iz Uredbe (EU) 2024/1264 in glede na znatno spremenjeno okolje obrestnih mer lahko Komisija v prehodnem obdobju v letih 2025, 2026 in 2027 to referenčno merilo prilagodi, da se pri določanju predlagane korektivne poti v zvezi s prvimi srednjeročnimi fiskalno-strukturnimi načrti upošteva povečanje plačil obresti.

primanjkljaja v Avstriji. Avstrijski organi so v izmenjavah pred pripravo tega poročila opozorili, da v državi trenutno potekajo pogajanja za oblikovanje vlade. Izrazili so namero o sprejetju potrebnih ukrepov za zmanjšanje primanjkljaja pod 3 % v letu 2025, ne da bi bilo treba začeti postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Za to bi bilo potrebno pravočasno za sejo Sveta ECOFIN januarja 2025 sprejeti sveženj popravljalnih ukrepov. Komisija je pripravljena tak sveženj oceniti, takoj ko bo vlada povezane ukrepe uradno potrdila in bodo ti dovolj podrobno predstavljeni. Nasprotno pa naj primanjkljaj Finske v skladu z jesensko napovedjo Komisije 2024 od leta 2025 tudi brez dodatnih ukrepov ne bi več presegal referenčne vrednosti. Komisija zato meni, da na tej stopnji ne bi bilo koristno začeti postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Finsko.

Komisija je poleg tega spomladi 2024 ponovno pregledala proračunski položaj držav članic, ki jih zadeva poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU, vendar za katere Komisija ni priporočila začetka postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem. To so Češka, Estonija, Španija in Slovenija. Ob upoštevanju jesenskega uradnega obvestila o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem in jesenske napovedi Komisije 2024 v primerjavi s pomladjo ni bilo bistvenih sprememb proračunskega položaja Češke in Španije, medtem pa so se razmere v Estoniji in Sloveniji dejansko izboljšale. Na splošno se sklepi iz pomladanskega poročila na podlagi člena 126(3), da se za te države ne bi smel začeti postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, to jesen še vedno štejejo za relevantne za vse štiri države članice. Podrobnejša ocena je na voljo v Prilogi V.

PRILOGA IV: PREGLED OSNUTKOV PRORAČUNSKIH NAČRTOV IN FISKALNE NARAVNANOSTI EUROOBMOČJA

V osnutkih proračunskih načrtov držav članic euroobmočja za leto 2025 je določeno izvrševanje proračuna v prvem letu izvajanja njihovih srednjeročnih načrtov. Osnutki proračunskih načrtov so bili Komisiji in Euroskupini predloženi oktobra 2024, preden so jih vse države članice euroobmočja, razen Avstrije, Belgije in Španije, predložile nacionalnim parlamentom¹⁴. Komisija je na podlagi svoje jesenske napovedi 2024 sprejela mnenja o skladnosti načrtov s priporočili Sveta z dne 21. oktobra 2024, kar v praksi pomeni, ali so skladni z novim fiskalnim okvirom EU. Pristop Komisije k tej oceni in njena mnenja so pojasnjeni in povzeti v prvem delu te priloge. Komisija lahko na podlagi osnutkov proračunskih načrtov oceni fiskalno naravnost euroobmočja ter splošno proračunsko stanje in obete, kar je predstavljeno v drugem delu te priloge.

(i) Povzetek ocene osnutkov proračunskih načrtov držav članic

V nadaljevanju je povzeta ocena osnutkov proračunskih načrtov za leto 2025 ter nacionalnih proračunskih politik, ki jo je opravila Komisija¹⁵. Mnenja temeljijo na jesenski napovedi Komisije 2024, vključno z informacijami iz osnutkov proračunskih načrtov:

Ocena osnutkov proračunskih načrtov se osredotoča na rast očiščenih odhodkov. Specifična fiskalna priporočila za države za leto 2024 so kvalitativna. Njihov osrednji element je priporočilo vsem državam članicam, naj se: „rast očiščenih odhodkov v letu 2025 omeji na stopnjo, skladno z verjetnim zmanjševanjem (ali ohranjanjem) dolga sektorja država v srednjeročnem obdobju, in primanjkljaj sektorja država zmanjša (ali ohrani) pod 3 % BDP“. Za povečanje operativnosti tega priporočila je treba oceniti, ali so očiščeni odhodki v okviru zgornjih mej, določenih v srednjeročnih načrtih držav članic, če je tak načrt na voljo in so zgornje meje skladne z zahtevami novega okvira. Sicer je Komisija svojo oceno oprla na predhodne smernice, ki so bile državam članicam predložene 21. junija 2024. Od naslednjega leta naprej bodo ocene osnutkov proračunskih načrtov temeljile na večletni poti gibanja očiščenih odhodkov vsake posamezne države članice, določeni v priporočilu Sveta o odobritvi srednjeročnega načrta.

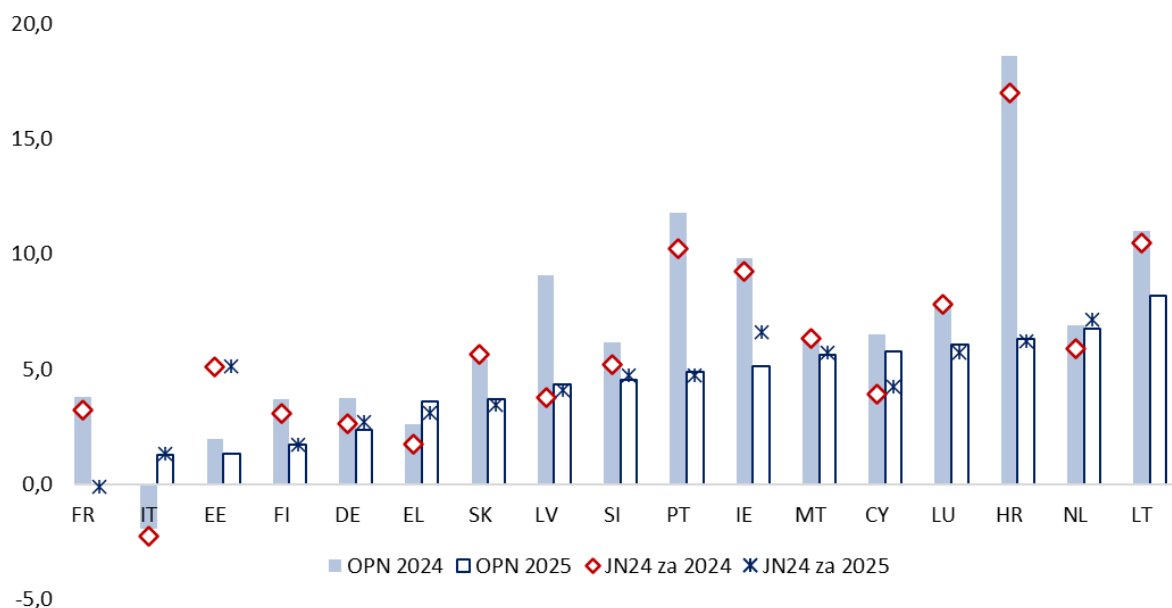
V oceni rasti očiščenih odhodkov so proučene letne stopnje rasti za leto 2025 in kumulativne stopnje rasti za obdobje 2024–2025. Komisija je za začetek proučila letno stopnjo rasti za leto 2025 (s pragom 0,3 % BDP, ki označuje razliko med ocenama „ni v celoti skladen“ in „ni skladen“). Komisija je nato proučila kumulativno stopnjo rasti v obdobju 2024–2025 (s pragom 0,6 % BDP, ki označuje razliko med ocenama „ni v celoti skladen“ in „ni skladen“¹⁶). Sklepna ugotovitev v mnenju o osnutku proračunskega načrta je odvisna od manj ugodne od obeh (letne ali kumulativne stopnje rasti).

¹⁴ Komisija od držav članic ni zahtevala predložitve osnutkov proračunskih načrtov ob predpostavki nespremenjenih politik. Takšni osnutki proračunskih načrtov „ob nespremenjenih politikah“ so bili predloženi v preteklih krogih, ko na primer vlada predloga proračuna ni predložila nacionalnemu parlamentu. Letošnjo jesen so bile države članice v tem položaju, tj. Belgija, Avstrija in Španija, pozvane, naj predložitev preložijo, dokler ne bo mogoče pripraviti celovitega osnutka proračunskega načrta. Komisija v vsakem primeru stalno spremlja proračunski položaj vseh držav članic na podlagi vseh razpoložljivih informacij, vključno s tehničnimi izmenjavami med nacionalnimi organi in službami Komisije.

¹⁵ Mnenjem je priložena statistična priloga, ki vključuje potrebne informacije za oceno načrtov držav članic.

¹⁶ Ta pragova 0,3 % oziroma 0,6 % sta skladna s pragovi iz kontrolnega računa.

Graf 2: Rast očiščenih odhodkov v letih 2024 in 2025: osnutek proračunskega načrta (OPN) v primerjavi z jesensko napovedjo (JN) Komisije 2024

Vir: jesenska napoved Evropske komisije 2024.

Opomba: Avstrija, Belgija in Španija osnutkov proračunskih načrtov niso predložile. Za Francijo je prikazana rast očiščenih odhodkov iz njenega srednjeročnega načrta, saj o rasti očiščenih odhodkov v osnutku proračunskega načrta ni poročala.

V ocenah osnutkov proračunskih načrtov Malte, Portugalske in Luksemburga je bilo upoštevano tudi priporočilo Sveta o postopni odpravi preostalih izrednih ukrepov za energetska podpora. Luksemburg, Malta in Portugalska so edine države članice euroobmočja, ki so prejele specifično priporočilo za državo o postopni odpravi izrednih ukrepov za energetska podpora do zime 2024/25. Komisija za vse tri države ugotavlja, da še niso začele postopno odpravljati teh ukrepov. Zato se splošna sklepna ugotovitev iz mnenja o osnutku proračunskega načrta prilagodi iz „skladen“ (tj. ocena na podlagi rasti očiščenih odhodkov) v „ni v celoti skladen“.

Skupno se za osnutke proračunskih načrtov osmih držav članic euroobmočja šteje, da so skladni s fiskalnimi priporočili, medtem ko jih sedem ni v celoti skladnih, eden ni skladen, pri enem pa obstaja tveganje neskladnosti:

- Ocenjuje se, da so Hrvaška, Ciper, Francija, Grčija, Italija, Latvija, Slovaška in Slovenija **skladne** s priporočili, saj naj bi bili njihovi očiščeni odhodki predvidoma znotraj zgornjih mej.
- Za Estonijo, Nemčijo in Finsko se ocenjuje, da **niso v celoti skladne**, saj naj bi bili njihovi letni (Finska) in/ali kumulativni (Estonija, Nemčija) očiščeni odhodki nad zadevnimi zgornjimi mejami rasti očiščenih odhodkov, vendar še vedno pod pragovi za kontrolni račun, predvidenimi v Uredbi. Tudi kumulativni očiščeni odhodki Irske naj bi bili nad zadevno zgornjo mejo.
- Ocenjuje se, da Luksemburg, Malta in Portugalska **niso v celoti skladni** s priporočilom: ker do zime 2024–2025 ne bodo postopno odpravili izrednih ukrepov za energetska podpora.

podporo, medtem ko naj bi bili njihovi očiščeni odhodki v okviru zgornjih mej rasti očiščenih odhodkov.

- Ocenjuje se, da Nizozemska **ni skladna** s priporočilom, saj naj bi očiščeni odhodki (tako v letnem kot kumulativnem smislu) predvidoma presegali zgornje meje.
- Ocenjuje se, da pri Litvi **obstaja tveganje neskladnosti** s priporočilom, saj naj bi očiščeni odhodki (tako v letnem kot kumulativnem smislu) predvidoma presegli stopnjo, ki bi jih Komisija štela za ustrezen prvi korak pri izvajanju novega okvira ekonomskega upravljanja. Vendar pa Litva še ni predložila srednjeročnega načrta.

Za države članice euroobmočja, ki niso predložile osnutka proračunskega načrta za leto 2025 (Avstrija, Belgija, Španija), Komisija na tej stopnji ne more oceniti, ali bodo njihove fiskalne politike v letu 2025 skladne s priporočili.

(ii) ***Splošna javnofinančna gibanja v euroobmočju, vključno s skupno fiskalno naravnostjo***

Fiskalne politike držav članic bi lahko pomagale zmanjšati primanjkljaj euroobmočja pod 3 % BDP v letu 2025. Hitrost zmanjševanja javnih primanjkljajev se je v letu 2023 kljub postopni odpravi začasnih nujnih ukrepov v zvezi s COVID-19 zaradi šibke gospodarske rasti in znatnega izpada prihodkov ustavila. Vendar naj bi se skupni primanjkljaj euroobmočja v letu 2024 ponovno zmanjšal in glede na jesensko napoved Komisije 2024 dosegel 3,0 % BDP, in sicer zaradi upadanja subvencij za zasebne naložbe (zlasti za prenavo stanovanj v Italiji) in močnih gibanj prihodkov¹⁷. Primanjkljaj naj bi se nato rahlo zmanjšal na 2,9 % BDP v letu 2025 po zaslugi konsolidacijskih prizadevanj držav članic za zagotovitev srednjeročne fiskalne vzdržnosti, kot je določeno v novem fiskalnem okviru. Ta napoved je večinoma skladna s projekcijami iz osnutkov proračunskih načrtov držav članic.

Delež javnega dolga v BDP v euroobmočju naj bi se v letu 2025 rahlo povečal, vendar ostaja precej pod najvišjo vrednostjo iz leta 2020. Tako osnutki proračunskih načrtov kot napoved Komisije predvidevajo rahlo povečanje deleža javnega dolga v BDP, in sicer na 90 % BDP v letu 2025, kar pomeni zmanjšanje s skoraj 99 % BDP v letu 2020. Delež javnega dolga se povečuje zaradi še vedno visokih primarnih primanjkljajev in naraščajočih odhodkov za obresti, nižja inflacija pa pomeni, da je nominalna rast BDP šibkejša, kar umirja povečanje imenovalca.

Fiskalna naravnost euroobmočja naj bi bila po dolgem obdobju ekspanzije v letu 2024 restriktivna¹⁸. Skrčenje za ½ % BDP iz jesenske napovedi Komisije sledi štiriletni obsežni ekspanziji, povezani s krizo, ki je skupno dosegla približno 3½ % BDP¹⁹. Fiskalna naravnost euroobmočja v letu 2024 je bila predvsem posledica zmanjšanja drugih kapitalskih odhodkov,

---

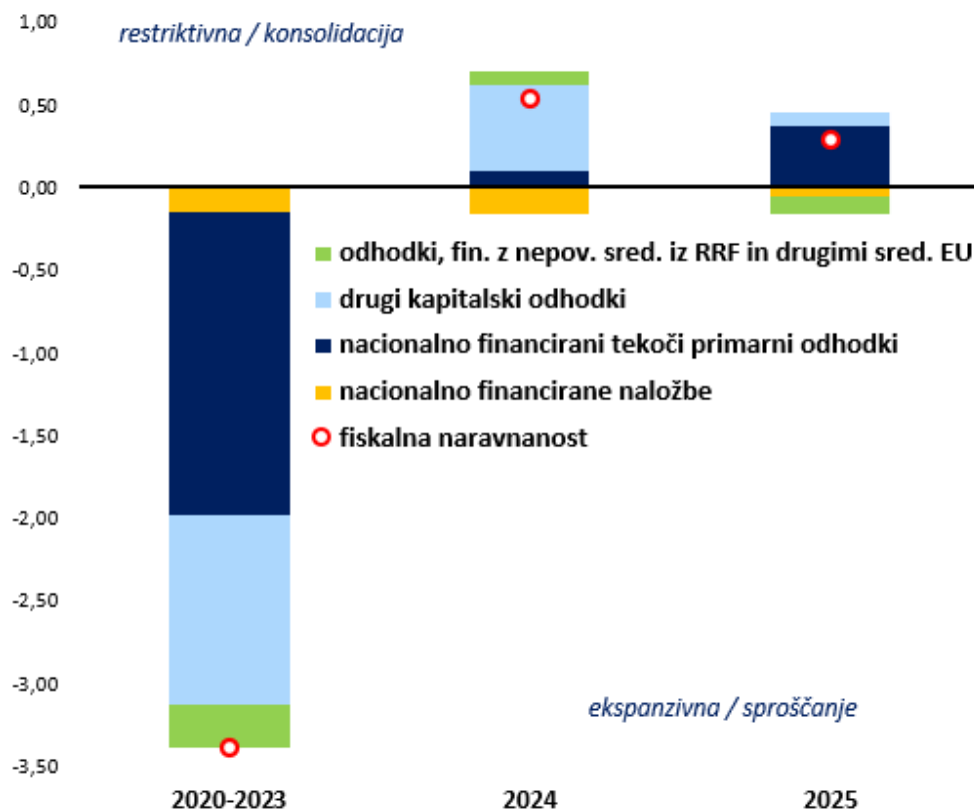
¹⁷ Dodatne podrobnosti o fiskalnih obetih EU so predstavljene v jesenski napovedi Komisije 2024: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-autumn-2024_en.

¹⁸ Prispevek skupnih nacionalno financiranih očiščenih odhodkov k fiskalni naravnosti naj bi bil v letih 2024 in 2025 restriktiven (skoraj ½ % BDP).

¹⁹ Fiskalna naravnost meri kratkoročne spodbude za gospodarstvo zaradi diskrecijske fiskalne politike. Temelji na povečanju očiščenih odhodkov glede na 10-letno nominalno potencialno rast BDP. Agregat očiščenih odhodkov, ki se uporablja za oceno fiskalne naravnosti, vključuje odhodke, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrepanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU.

ki se nanašajo na postopno odpravo velikih subvencij za zasebne naložbe (zlasti prenove stanovanj v Italiji) (graf 3). Postopno opuščanje preostalih energetske ukrepov je bilo v veliki meri izravnano z novimi očiščenimi tekočimi odhodki, kar bi lahko negativno vplivalo na fiskalno konsolidacijo v prihodnjih letih.

Graf 3: Fiskalna naravnost euroobmočja in komponente, 2020–2025 (v % BDP)

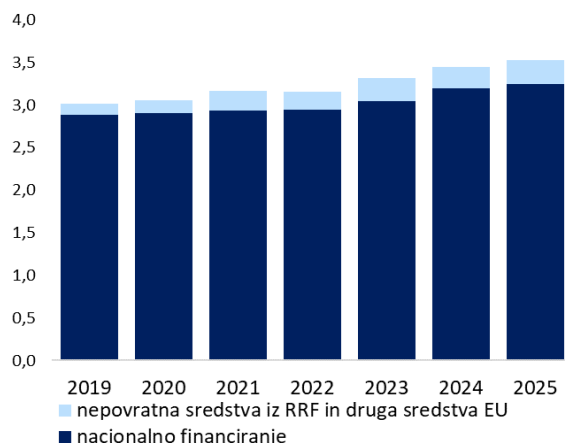

Opomba: fiskalna naravnost za obdobje 2020–2023 je prikazana kumulativno.

Vir: jesenska napoved Evropske komisije 2024.

Fiskalna naravnost euroobmočja naj bi bila v letu 2025 nekoliko restriktivna, pri čemer naj bi se zmanjšanje očiščenih tekočih odhodkov delno izravnalo s povečanjem naložb. Glede na jesensko napoved se pričakuje, da bo fiskalna naravnost nekoliko restriktivna pri malo nad $\frac{1}{4}$ % BDP, kar bo posledica zmanjšanja očiščenih tekočih odhodkov in majhnega nadaljnega krčenja državnih subvencij za zasebne naložbe. Ta restriktivni učinek je delno izravnano z rahlim povečanjem naložb, tako tistih, ki se financirajo iz nacionalnih proračunov, kot tistih, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU (graf 4). To kaže, da je bil novi fiskalni okvir že na začetku učinkovit pri zagotavljanju, da konsolidacija ne bo povzročila zmanjšanja potrebnih naložb v zeleni in digitalni prehod, produktivnost in konkurenčnost.

Graf 4: Javne naložbe v euroobmočju v obdobju 2019–2025 (v % potencialnega BDP)

(1) Nacionalno financirane naložbe vključujejo nacionalno sofinanciranje sredstev EU.

Viri: Jesenske napovedi Evropske komisije 2024.

Ta nekoliko restriktivna fiskalna naravnost je v letu 2025 ustrezna. Prvič, krčenje tekočih odhodkov je skladno s potrebo po postopnem izboljšanju vzdržnosti javnih financ v nekaterih državah članicah po obdobju 2020–2023, ko je bilo z aktiviranjem splošne odstopne klavzule začasno ustavljeno običajno delovanje fiskalnih pravil EU, da bi se obravnavale posledice krize zaradi COVID-19 in vojne agresije Rusije proti Ukrajini ter povezane energetske krize. Drugič, pritiski na dolg se bodo še naprej povečevali, med drugim zaradi stroškov staranja prebivalstva, zelenega in digitalnega prehoda ter obrambe in manj ugodne razlike med obrestnimi merami in rastjo, kar vse ustvarja potrebo po dodatnem fiskalnem manevrskem prostoru v prihodnosti. Tretjič, rahlo povečanje naložb v letu 2025, ki predstavlja nadaljevanje trenda po pandemiji, je skladno s potrebo po zagotovitvi trajnostne in vključujoče rasti v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju ter z osredotočenjem novega okvira na spodbujanje reform in naložb. Splošna nekoliko restriktivna fiskalna naravnost skupaj z nadaljnjo rastjo naložb bi tudi preprečila kakršne koli znatne kratkoročne in dolgoročne negativne učinke na skupno gospodarsko aktivnost v euroobmočju.

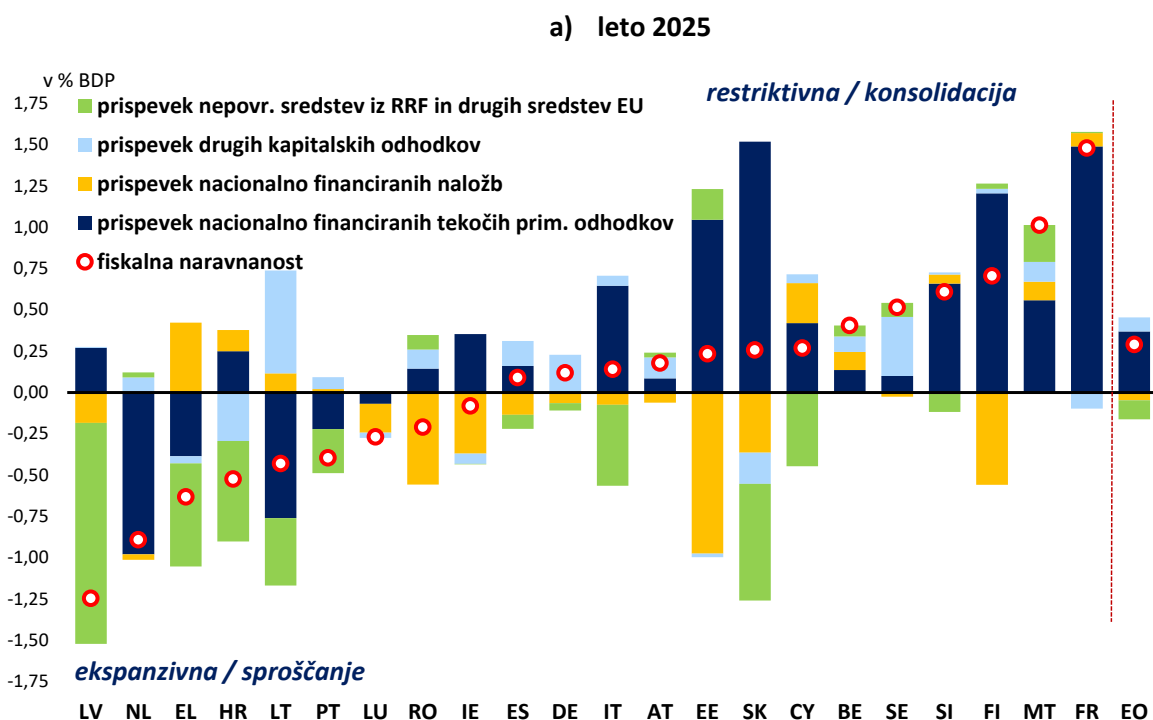
Napovedana nekoliko restriktivna fiskalna naravnost v euroobmočju v letu 2025 bi podprla tudi prizadevanja denarne politike za zagotovitev vrnitve inflacije na ciljno raven. ECB je junija 2024 na podlagi padajoče inflacije začela zniževati obrestno mero za odprto ponudbo mejnega posojila, tj. obrestno mero, s katero Svet ECB usmerja naravnost denarne politike, in sicer na 3,75 %, potem ko jo je devet mesecev ohranjala na ravni 4 %. Od takrat je ECB še dvakrat znižala obrestno mero za odprto ponudbo mejnega posojila, in sicer obakrat za 25 bazičnih točk, na sedanjih 3,25 %. ECB je navedla, da bodo obrestne mere ostale dovolj restriktivne, dokler bo to potrebno, da se bo inflacija pravočasno vrnila na srednjeročni cilj 2 %. Nekoliko restriktivna fiskalna naravnost euroobmočja v letu 2025 bi tako prispevala h kombinaciji politik, ki zmanjšuje inflacijske pritiske, kar bi lahko monetarnim organom omogočilo, da v prihodnosti še znižajo obrestne mere. To bi pozitivno vplivalo na fiskalno vzdržnost.

(iii) Fiskalni položaj držav članic

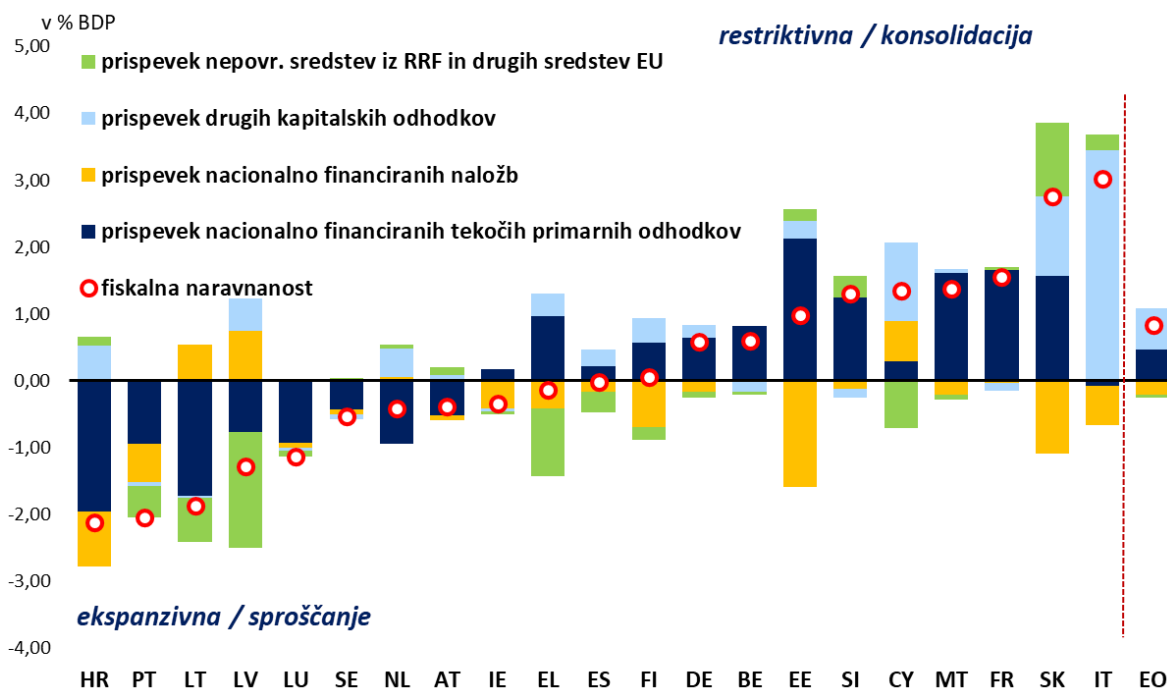
Države članice euroobmočja beležijo najrazličnejše primanjkljaje in dolgove, zlasti kar zadeva njihovo skladnost z referenčnimi vrednostmi iz Pogodbe. Štiri države članice euroobmočja načrtujejo proračunski primanjkljaj nad 3 % BDP v letu 2025 (Francija, Italija, Malta, Slovaška), po napovedi Komisije pa naj bi to držalo tudi za Belgijo in Avstrijo. Kar zadeva javni dolg, naj bi delež dolga v enajstih državah članicah euroobmočja v letu 2025 presegel 60 % BDP. Gibanje primanjkljaja in dolga se med državami razlikuje, pri čemer se delež dolga povečuje v več kot polovici držav članic euroobmočja, vključno s tremi od petih držav članic, katerih dolg presega 100 % BDP (Belgija, Francija in Italija).

Fiskalna naravnost držav članic naj bi bila v letu 2025 še vedno zelo heterogena. Ta geografska heterogenost je bila očitna tudi leta 2024, ko naj bi imela polovica držav članic euroobmočja kljub splošni restriktivni naravnosti euroobmočja ekspanzivno naravnost. Leta 2025 naj bi imela tretjina držav članic euroobmočja ekspanzivno naravnost v primerjavi z restriktivno naravnostjo v šestih, v preostalih državah članicah pa bi bila naravnost na splošno nevtralna. Po pričakovanjih je za države članice z največjimi potrebami po prilagajanju v novem okviru napovedana restriktivna naravnost. Tako bo fiskalna naravnost segala od krčenja za 1½ % do ekspanzije za 1¼ % BDP (graf 5). Kar zadeva strukturo, naj bi se v večini držav članic zmanjšali nacionalno financirani tekoči odhodki. Krčenju botruje zmanjšanje odhodkov, ki niso povezani z energijo, v večini držav (in postopna odprava preostalih energetskega ukrepov v nekaterih državah članicah).

Graf 5: Fiskalna naravnost in komponente držav članic euroobmočja, 2025 in 2024–2025 (v % BDP)

(b) obdobje 2024–2025, kumulativno

(1) Nacionalno financirane naložbe vključujejo nacionalno sofinanciranje sredstev EU.

Vir: jesenska napoved Evropske komisije 2024.

Javne naložbe naj bi se v letu 2025 povečale v skoraj vseh državah članicah z različnimi prispevki iz nacionalnih proračunov ter v več državah članicah z znatnim učinkom nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter sredstev EU. V skladu z napovedjo Komisije se bo skupni obseg naložb povečal v vseh državah članicah euroobmočja razen treh. Pričakuje se, da bodo imele nacionalno financirane naložbe v letu 2025 ekspanziven učinek v polovici držav članic. V državah, v katerih so nacionalno financirane naložbe restriktivne, se črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev EU povečuje. Črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost naj bi se v letu 2025 še pospešilo, in sicer na 0,4 % BDP, kar bo imelo ekspanziven učinek v skoraj vseh državah članicah, prav tako pa se pospešuje tudi črpanje drugih sredstev EU. To bo EU omogočilo, da še naprej financira naložbene projekte in reforme za povečanje produktivnosti, hkrati pa bodo lahko države članice izboljšale nacionalno fiskalno vzdržnost.

PRILOGA V: Ponovna ocena držav članic, vključenih v poročilo na podlagi člena 126(3) pomladanskega svežnja 2024, za katere je Komisija sklenila, da ne bo predlagala začetka postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem

- **Češka:** spomladi sta bila sporočena primanjkljaj v višini 3,7 % BDP za leto 2023 in načrtovan primanjkljaj za leto 2024 v višini 2,3 % BDP. Zato je bila Češka spomladi vključena v poročilo na podlagi člena 126(3). Vendar je bilo zaradi olajševalne narave pomembnih dejavnikov merilo glede primanjkljaja v letu 2023 ocenjeno kot izpolnjeno. Jesensko uradno obvestilo o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem kaže na primanjkljaj v višini 3,8 % BDP v letu 2023 in 2,8 % BDP v letu 2024, kar pomeni rahlo poslabšanje v primerjavi s spomladjo. Zdi se, da ostajajo pomembni dejavniki, ki so bili upoštevani spomladi, še naprej relevantni. Poleg tega naj bi glede na jesensko napoved Komisije 2024 primanjkljaj v letu 2024 znašal 2,5 % BDP, v letu 2025 2,3 % BDP, v letu 2026 pa 1,9 % BDP. Na splošno se razmere na Češkem jeseni niso bistveno spremenile v primerjavi s pomladjo, sklep pomladanskega poročila na podlagi člena 126(3) (tj. da se ne predlaga začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem) pa se za Češko to jesen še vedno šteje kot ustrezen.
- **Estonija:** v pomladanskem uradnem obvestilu o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem je bil nakazan primanjkljaj v višini 3,4 % BDP za leto 2023 in načrtovan primanjkljaj v višini 2,9 % BDP za leto 2024. Zato je bila Estonija spomladi vključena v poročilo na podlagi člena 126(3). Primanjkljaj v letu 2023 je bil ocenjen kot blizu referenčne vrednosti, presežek nad referenčno vrednostjo 3 % pa je bil pripisan izjemnim okoliščinam. Na splošno je bilo zaradi olajševalne narave pomembnih dejavnikov merilo glede primanjkljaja ocenjeno kot izpolnjeno. Jesensko uradno obvestilo o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem odraža znatno izboljšanje v primerjavi s pomladjo za leto 2023, pri čemer primanjkljaj zdaj znaša 2,8 % BDP, za leto 2024 pa nekoliko višji načrtovani primanjkljaj v višini 3,0 % BDP. Eurostat je v sporočilu za javnost z dne 22. oktobra 2024 izrazil pridržek glede kakovosti podatkov, ki jih je Estonija sporočila za leto 2023. Eurostat z estonskimi statističnimi organi razpravlja o primernem času evidentiranja vojaških odhodkov, katerih učinek na primanjkljaj je v višini približno 0,4 % BDP. Zdi se, da ostajajo pomembni dejavniki, ki so bili upoštevani spomladi, še naprej relevantni. Glede na jesensko napoved Komisije 2024 naj bi primanjkljaj v letih 2024, 2025 in 2026 še naprej znašal 3,0 % BDP. Na splošno se je proračunski položaj v primerjavi s pomladjo izboljšal, saj glede na jesensko uradno obvestilo v letih 2023 in 2024 niso bile ugotovljene kršitve deleža primanjkljaja v BDP. Zato se sklep pomladanskega poročila na podlagi člena 126(3) (tj. da se ne predlaga začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem) za Estonijo to jesen še vedno šteje kot ustrezen.
- **Španija:** v pomladanskem uradnem obvestilu je bil naveden dejanski primanjkljaj v višini 3,6 % BDP za leto 2023 in načrtovan primanjkljaj v višini 3,0 % BDP za leto 2024. Ker je bil v pomladanski napovedi Komisije 2024 nakazan primanjkljaj v višini 3,0 % BDP v letu 2024 in 2,8 % BDP v letu 2025, je bilo v poročilu na podlagi člena 126(3), sprejetem spomladi, sklenjeno, da na tej stopnji ne bi bilo koristno začeti postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Jesensko uradno obvestilo o postopku v

zvezi s čezmernim primanjkljajem kaže na primanjkljaj v višini 3,5 % BDP v letu 2023 in napovedan primanjkljaj v višini 3,0 % BDP v letu 2024, kar ne razkriva poslabšanja v primerjavi s podatki, ki so bili sporočeni spomladi. Glede na jesensko napoved Komisije 2024 naj bi primanjkljaj v letu 2024 znašal 3,0 % BDP, v letu 2025 2,6 % BDP, v letu 2026 pa 2,7 % BDP. Na splošno se razmere v Španiji jeseni niso bistveno spremenile v primerjavi s pomladjo, sklep pomladanskega poročila na podlagi člena 126(3) (tj. da se ne predlaga začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem) pa se za Španijo to jesen še vedno šteje kot ustrezen.

- **Slovenija:** Slovenija je spomladi sporočila dejanski primanjkljaj v višini 2,5 % BDP za leto 2023 in načrtovan primanjkljaj v višini 3,6 % BDP za leto 2024. Vendar je bilo zaradi negotovosti v zvezi z načrtovanimi podatki in glede na to, da je bil v pomladanski napovedi Komisije 2024 nakazan primanjkljaj v višini 2,8 % BDP v letu 2024, sklenjeno, da se za Slovenijo spomladi ne bo začelo postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Jesensko uradno obvestilo o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem kaže na primanjkljaj v višini 2,6 % BDP v letu 2023 in na izboljšanje načrtovanega primanjkljaja v letu 2024 na 2,9 % BDP, torej pod referenčno vrednostjo. V skladu z jesensko napovedjo Komisije 2024 naj bi primanjkljaj v letu 2024 znašal 2,4 % BDP, v letih 2025 in 2026 pa 2,1 % BDP. Na splošno se je proračunski položaj v primerjavi s pomladjo izboljšal, saj glede na jesensko uradno obvestilo v letih 2023 in 2024 niso bile ugotovljene kršitve deleža primanjkljaja v BDP. Zato se sklep pomladanskega poročila na podlagi člena 126(3) (tj. da se ne predlaga začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem) za Slovenijo to jesen še vedno šteje kot ustrezen.

PRILOGA VI: Analiza vzdržnosti dolga in analiza občutljivosti

V tej prilogi je predstavljena analiza občutljivosti gibanj javnega dolga na morebitne makroekonomske šoke, kot to zahteva člen 7 Uredbe (EU) št. 473/2013. Za oceno morebitnega učinka tveganj v zvezi z nominalno rastjo BDP, gibanj na finančnih trgih in fiskalnih šokov, ki vplivajo na javnofinančni proračunski položaj, na dinamiko javnega dolga se uporabljajo stohastične projekcije dolga²⁰.

Stohastične projekcije kažejo na makroekonomsko negotovost, povezano z enim osrednjim scenarijem projekcij dolga v obdobju 2025–2029: scenarijem iz jesenske napovedi Komisije 2024. V tem scenariju se po obdobju, ki ga zajema napoved²¹, privzema običajna predpostavka nespremenjene fiskalne politike. Ta scenarij kot tak ne vključuje zavez glede fiskalne konsolidacije iz srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, ki so jih predložile države članice.

Šoki se simulirajo na makroekonomskih razmerah, predpostavljenih v osrednjem scenariju, da se pridobi porazdelitev možnih potekov dolga („stožec“ v pahljačastem diagramu, prikazanem v grafu 6). Stožec ustreza širokemu razponu možnih makroekonomskih razmer, pri čemer se za rast, kratko- in dolgoročne obrestne mere in primarni saldo simulira tudi do 10 000 šokov. Velikost in korelacija teh šokov odražata preteklo volatilitnost in razmerja med temi spremenljivkami²². Pahljačasti diagram tako zagotavlja verjetnostne informacije o dinamiki dolga v euroobmočju, pri čemer so upoštevani možni šoki za rast, obrestne mere in primarni saldo v obsegu in korelaciji, ki odražata pretekla gibanja.

V pahljačastem diagramu je napovedani potek dolga po osrednjem scenariju prikazan kot rdeča črta. Mediana rezultatov simulacij je prikazana kot črtna črna črta. Stožec zajema 80 % vseh možnih potekov dolga, potek dolga zaradi 20 % najmanj verjetnih šokov pa ni prikazan. Različno osenčena območja znotraj stožca predstavljajo različne deleže v celotni porazdelitvi možnih potekov dolga.

Mediana dolga za leto 2029 je ocenjena na 90 % BDP, kar pomeni, da obstaja enaka verjetnost, da bo dolg večji ali manjši od navedene ravni. Poleg tega izhodišče kaže na rahlo povečanje deleža dolga v naslednjih petih letih, stohastične projekcije pa s 57-odstotno verjetnostjo kažejo, da bi lahko bil dolg v letu 2029 dejansko večji kot leta 2024.

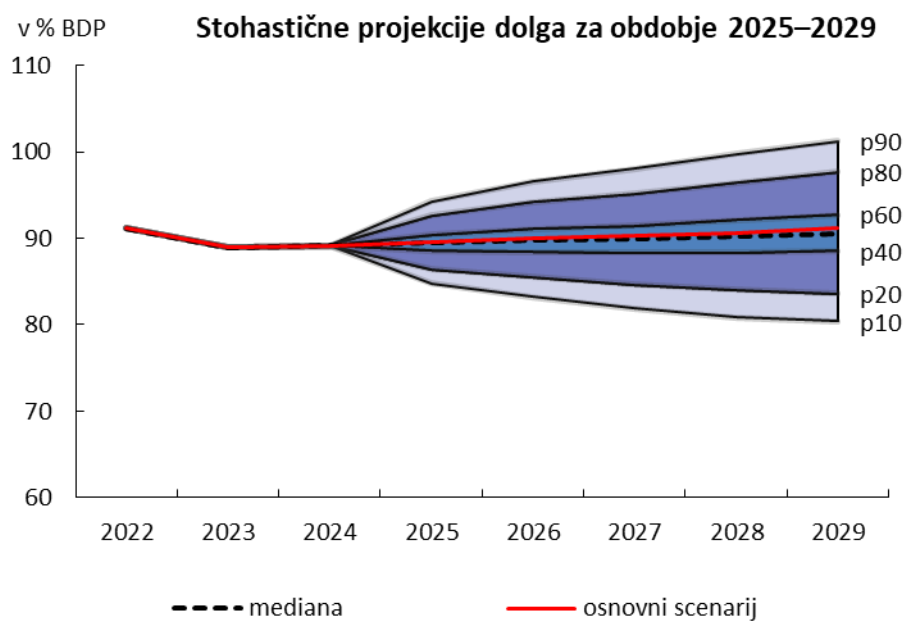
---

²⁰ Uporabljena metodologija za stohastične projekcije javnega dolga je predstavljena v Prilogi A7 k poročilu Evropske komisije o spremljanju vzdržnosti dolga iz leta 2019 in publikaciji avtorice K. Berti iz leta 2013 z naslovom „Stochastic public debt projections using the historical variance-covariance matrix approach for EU countries“ (European Economy, Economic Papers 480).

²¹ Jesenska napoved Komisije 2024 vključuje ukrepe fiskalne politike, ki so bili sprejeti ali vsaj verodostojno napovedani do 31. oktobra 2024, in informacije, ki so bile na voljo do navedenega datuma. Po letu 2026 (zadnje leto, ki ga zajema napoved) se primarni strukturni saldo spreminja le z napovedanimi (neto) stroški staranja prebivalstva.

²² Predpostavlja se, da šoki sledijo skupni normalni porazdelitvi.

Graf 6: Pahljačasti diagrami iz stohastičnih projekcij dolga na podlagi osnovnega scenarija Komisije; euroobmočje

Opomba: črtkana črta predstavlja mediano, rdeča črta pa predstavlja izhodišče.

PRILOGA VII: Preglednice makro kazalnikov in fiskalnih kazalnikov

Država	Realna rast BDP (v %)				Primarni saldo (v % BDP)				Dolg sektorja država (v % BDP)			
	2024		2025		2024		2025		2024		2025	
	OPN	KOM	OPN	KOM	OPN	KOM	OPN	KOM	OPN	KOM	OPN	KOM
BE	ni na voljo	1,1	ni na voljo	1,2	ni na voljo	-4,6	ni na voljo	-4,9	ni na voljo	103,4	ni na voljo	105,1
DE	0,3	-0,1	1,0	0,7	-2 ½	-2,2	-1 ¼	-2,0	63 ¼	63,0	63 ¼	63,2
EE	-1,0	-1,0	2,1	1,1	-2,7	-3,0	-3,0	-3,0	23,7	23,2	25,0	24,2
IE	-0,2	-0,5	3,9	4,0	4,5	4,4	1,7	1,4	41,4	41,6	37,9	38,3
EL	2,2	2,1	2,3	2,3	-1,0	-0,6	-0,6	-0,1	153,7	153,1	149,1	146,8
ES	ni na voljo	3,0	ni na voljo	2,3	ni na voljo	-3,0	ni na voljo	-2,6	ni na voljo	102,3	ni na voljo	101,3
FR	1,1	1,1	1,1	0,8	-6,1	-6,2	-5,0	-5,3	112,9	112,7	114,7	115,3
HR	3,6	3,6	3,2	3,3	-2,1	-2,1	-2,3	-2,1	57,4	57,3	56,0	56,0
IT	0,7	0,7	1,2	1,0	-3,8	-3,8	-3,3	-3,4	135,8	136,6	136,9	138,2
CY	3,7	3,6	3,1	2,8	3,9	3,5	2,7	2,7	68,9	66,4	64,1	61,4
LV	1,4	0,0	2,9	1,0	-2,6	-2,8	-2,9	-3,2	45,8	48,1	47,0	50,3
LT	2,3	2,2	2,9	3,0	-2,2	-2,0	-3,0	-2,4	39,4	38,3	43,2	41,0
LU	1,5	1,2	2,7	2,3	-0,6	-0,6	-0,6	-0,8	27,5	27,5	27,5	27,6
MT	4,9	5,0	4,3	4,3	-4,0	-4,0	-3,5	-3,5	49,5	49,8	50,1	50,4
NL	0,6	0,8	1,5	1,6	-1,8	-0,2	-2,5	-1,9	45,0	43,3	46,7	44,3
AT	ni na voljo	-0,6	ni na voljo	1,0	ni na voljo	-3,6	ni na voljo	-3,7	ni na voljo	79,5	ni na voljo	80,8
PT	1,8	1,7	2,1	1,9	0,4	0,6	0,3	0,4	95,9	95,7	93,3	92,9
SI	1,5	1,4	2,4	2,5	-2,9	-2,4	-2,6	-2,1	67,5	67,1	65,4	64,4
SK	2,3	2,2	2,2	2,3	-5,8	-5,8	-4,7	-4,7	58,9	58,9	59,6	59,8
FI	-0,2	-0,3	1,7	1,5	-3,7	-3,7	-2,9	-3,0	81,7	82,6	83,2	84,7
EO20	0,9	0,8	1,5	1,3	-3,2	-3,0	-2,8	-2,9	89,2	89,1	89,5	89,6

Opomba: Avstrija, Belgija in Španija osnutkov proračunskih načrtov niso predložile.

Vir: jesenska napoved Evropske komisije 2024.